

Kino z opuštěné benzínky, ples v bývalé vlakové stanici

Každý už asi někdy slyšel o brownfieldech, obrovských opuštěných areálech dřívějších továren. Developeři se předhánějí, kdo na místě bývalé fabriky postaví modernější bydlení, vzdušnější kanceláře a víc veřejných grilů. Co ale s prázdnými výlohami v centrech měst a zapomenutými kouty v prolukách? Architektka Marie Joja dává návod – než se objekt opraví, co v něm zřídit dočasnou galerii nebo kavárnu?

Tereza Kadrožková
Foto Jan Prokopius a archipop.cz

The Distillery, Brno

„Ve Velké Británii je plno opuštěných benzínek, takových těch jednoduchých, kde máte jen střechu a zázemí je bokem. Z jedné z nich udělali nadšenci kino. Spojili se s firmou, která vyrábí střešní pláště, celou čerpací stanici obalili do metalické plachty a vevnitř vytvořili hlediště s promítacím plátnem,“ nadšeně popisuje jeden ze svých posledních objevů Marie Joja, doktorandka na Fakultě architektury VUT.

Cineroleum, jak se netradiční kino na čerpací stanici jmenuje, je jedním z více než padesáti projektů, které Joja posbírala a zveřejnila na své webové stránce archipop.cz. Opuštěné ocelárny, jatka, nemocnice, ale i stanice metra nebo presbytář, to všechno znovu ožívá díky lidem, kteří věří, že si nevyužívané budovy zaslouží druhý život. Kompletní oprava by byla drahá, zdouhavá, a tak někdy majitelé nechají i památkově chráněné domy zchátrat. Dočasné akce, tedy pop-upy, mají k zajímavým

místům přitáhnout pozornost a ukázat, že mají potenciál i bez běloskvoucí fasády a nových oken.

„V centru Brna je obrovské množství proluk a úplně to podle mě vybízí k tomu udělat tam třeba sezónní bar. Mezi IBC a parkem na náměstí 28. října je prázdné nároží s parkovištěm, kde je neudržovaná zeleň a zchátralá fasáda. Z centra města je to pět minut, jede tam MHD, a takových míst je obrovská spousta, stačí se jen dívat,“ vztahuje Marie Joja téma na Brno. Kromě barů se ale nabízí třeba beachvolejbalové hřiště nebo jiné sportoviště.

Pro dobré příklady pop-upů není hned potřeba dívat se za hranice, i v tuzemsku se objevují – především ve velkých městech – projekty, které na sebe strhávají pozornost. Co-working v bývalém brněnském lihovaru The Distillery, které rozšířilo své působení na obnovu staré střední školy;

textilní továrna Mosilana, brněnské mrazírny nebo i vlakové skladiště Malá Amerika, které funguje jako prostor pro kulturu a trhy.

Jeden z nejviditelnějších pop-upů je takzvaná kulturní oáza v pražských Kasárnách Karlín. Marie Joja je uvádí jako skvělý příklad záchrany památky: „Dočasné využití nechce vzhled nijak změnit, snaží se využít, co tam je. Pro památku nejde o žádné riziko, ale naopak upozorní, že je někde krásný prostor, se kterým by bylo potřeba pracovat. Lidé se rozhodli, že na kasárna upozorní tím, že v nich uspořádají letní kino. Mělo to neuvěřitelný úspěch. Svým

SUMMARY: As part of her doctoral studies at the Faculty of Architecture, BUT, architect Marie Joja designed the Archipop web www.archipop.cz/en to map the instances of the temporary use of abandoned and unused buildings in the Czech Republic and Europe. The so-called pop-ups are intended to draw attention to interesting places and show that they have potential even without white-gloss facades and new windows.

způsobem památku i konzervují alespoň do doby, než přijde čas na její rekonstrukci.“

Web archipop ukazuje, jakou další funkci jde opuštěným místům vymyslet. A že se jedná jen o velká města? Ve Vratislavicích nad Nisou přetvořila skupinka nadšenců zauhlovací vodárenskou věž v galerii s vyhlídkou. Lčovice, ve kterých žije jen něco málo přes sto obyvatel, zase nevěděly, co s bývalou nádražní budovou, která si dokonce zahrála v komedii Trhák. Nakonec ji koupili manželé, kteří v ní pořádají plesy a s kamarády budovu dávají dohromady.

Marie Joja mapuje nejen úspěšné pop-upy, ale objíždí konference, připravuje manuál a ráda by téma dostala do povědomí zástupců obcí, kterým patří mnoho nevyužívaných objektů i na hlavních tepnách měst. „Může to sloužit jako nápad pro někoho, kdo má třeba prázdný prostor, aby se nebál a podobnou akcí na tom místě nastartoval nový život, a není hned potřeba investovat mnoho peněz. V zahraničí jsou možná projekty o něco odvážnější. V Londýně třeba zřídili dočasné plovárny. Podle mě je to hlavně proto, že mají časový náskok. Věřím, že se tam také jednou dostaneme,“ uzavírá Joja s nadějí. ■

SPORT

Tělo zvládne cokoliv, všechno je v hlavě, říká spartan z FIT

